

Ferran Ràfols Gesa

Visat núm. 19
(abril 2015)

La traducció ha sigut per a mi una vocació tardana, un d'aquells atzars que després et sembla que eren gairebé obligats, però suposo que tot hauria pogut anar d'una altra manera. Havia llegit molt des de petit i tenia facilitat per a les llengües, però els estudis van anar per camins molt diferents i durant uns quants anys vaig pensar més en pel·lícules que no pas en llibres. Els llibres es van imposar, però, i després van venir les provatures poètiques i narratives, un llibre de poemes editat i un primer contacte amb el món editorial.

Traduint, com acostuma a passar, les coses van començar a poc a poc i després van anar més de pressa. La primera autora que vaig traduir va ser Amélie Nothomb, que em va donar la regularitat, fonamental per a mi en aquell moment, d'anar fent almenys una traducció cada any. De tota manera, no vaig trigar gaire a decantar-me més per l'anglès, fins que l'any 2008 una sèrie d'encàrrecs cada cop més interessants (Siri Hustvedt, una cotraducció de Richard Ford) em van fer decidir deixar la feina de professor de matemàtiques i llançar-me a l'aventura de viure de la traducció literària al català. No me n'he penedit mai. Dedicar-me exclusivament a traduir em va obligar a buscar noves editorials (fins aleshores havia treballat només per a Empúries) i a assajar estils cada cop més diversos: la frase llarga i sinuosa de Colm Tóibín, l'estil planer (que no senzill) de Robertson Davies, les vacil·lacions del Carver redescobert i tantes altres. La traducció de *Vici inherent*, de Thomas Pynchon, va començar un fil que durant els anys següents m'ha dut a traduir (amb gran plaer) David Foster Wallace, Jonathan Lethem o Dave Eggers, que he alternat amb autors tan diferents com Joseph Conrad, Anaïs Nin, Patricia Highsmith, Gabriel Josipovici, Bruce Chatwin, James Salter o Emmanuel Carrère.

Quan puc, m'agrada continuar fent els autors que ja he traduït, establir-hi una relació de llarga durada per arribar millor al nucli del seu estil. M'agrada buscar la naturalitat i rescatar maneres de dir que a vegades sonen poc llibresques, però que poden ser d'una gran eficàcia. M'agraden els reptes, les traduccions que em fan anar per on no havia anat mai. M'agrada defensar els llibres que tradueixo, i quan tinc una estona (no en tinc gaires) miro de parlar-ne a *La màquina de fer llibres*, el meu blog. M'agrada treballar per a editorials molt diferents, i aquests últims anys m'ha agradat poder viure de prop l'eclosió de les microeditorials. M'agrada molt la vida del traductor, estar sempre «tocant text», haver de llegir amb aquesta intensitat. És una vida cansada, però encara m'exalto sempre que m'arriba una proposta inesperada i ara ja no sé si sabria viure d'una altra manera. Si pogués tornar enrere, aprendria alguna llengua més pel plaer de poder traduir-la.